

TLM_Lausunto_TORNIO ja KEMINMAA_rakennusjärjestysehdotus_29052026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** rakennustutkija Ylimartimo Teija**TORNIO JA KEMINMAA, RAKENNUSJÄRJESTYSEHDOTUS**

Tornion kaupunki ja Keminmaan kunta ovat pyytäneet Tornionlaakson museon lausuntoa kuntien yhteisestä rakennusjärjestysehdotuksesta. Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu ehdotus rakennusjärjestykseksi Tornion kaupungille ja Keminmaan kunnalle. Tornionlaakson museo on lausunut rakennusjärjestyksen luonnoksesta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 20.2.2026.

Museon aiemmassa lausunnossaan esittämät täydennykset ja tarkennukset on pääpiirteissään huomioitu rakennusjärjestyksen ehdotuksessa. Luvanvaraisuudesta vapautettujen kohteiden ja toimenpiteiden määrittelyä sekä jälleenrakennuskauden pientalojen rakennustapaohjeita on tarkennettu. Kohtaa 24 § on täydennetty arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ja lisätty maininta alueellisesta vastuumuseosta, sekä täydennetty arvokkaiden kulttuuriympäristöalueiden ja -kohteiden luetteloon maininta VAMA- ja VARK-alueista.

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (MAMA, Liakanjokivarsi) on lisätty 24 § maakuntakaavassa osoitettujen kulttuuriympäristöjen ja maisemien kohtaan (4), kirjaamistapa poikkeaa kohdista 1-3. Museo muistuttaa, että kyseisen inventoinnin Tornioon sijoittuva alue ei ole mukana maakuntakaavassa, koska inventointi on vahvistettu maakuntakaavan voimaantumisen jälkeen vuonna 2016. Alueiden luetteloa voisi vielä täsmentää seuraavasti "4) maakuntakaavassa osoitetut maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt, jotka käsittävät sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita sekä *maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet* (MAMA)".

Tornionlaakson museo kiittää, että myös arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvät erityisedellytykset on nyt nostettu rakennusjärjestyksessä esiin omana kappaleenaan, joka sisältää tieto siitä, että kaikki arkeologiset muinaisjäännöskohteet ovat automaattisesti rauhoitettuja Muinaismuistolain (295/1963): nojalla, eikä niiden suojelu vaadi erillistä päätöstä. **Tornion vanha asemakaava-alue** (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000007468) on kuitenkin edelleen virheellisesti nimetty "Tornion kaupunkiarkeologiseksi alueeksi" huolimatta siitä, että Tornionlaakson museo huomautti asiasta jo edellisessä lausunnossaan.

Suosittelimme muistuttamaan, että rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee itsenäisesti ottaa selvää mahdollisesti alueella sijaitsevista muinaisjäännöksistä. Jos rakennuspaikalla tai sen läheisyydessä sijaitsee muinaisjäännös, tulee rakennushankkeeseen ryhtyvän hyvissä ajoin ottaa yhteyttä ja neuvotella

Tornionlaakson museon johtaja29.05.2026§ 77/2026

alueellisen vastuumuseon kanssa maankäyttöä koskevista suunnitelmista sekä pyytää alueellisen vastuumuseon lausunto tarvittavista arkeologisista tutkimuksista. Ajantasaisin tieto kiinteistä muinaisjäännöksistä löytyy Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta.

Liitekarttaan 7 on nyt korjattu muinaisjäännöksen aluerajaus. Muinaisjäännös **Tornion vanha asemakaava-alue** (*tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000007468*) on kuitenkin edelleen virheellisesti nimetty karttaliitteessä 7 nimellä ”Tornion kaupunkiarkeologinen alue”. Liitekartan alle tulee lisätä tieto siitä, että kaikkiin muinaisjäännöksen aluerajauksen sisällä tapahtuviin kajoaviin hankkeisiin tulee pyytää lausunto Tornionlaakson museolta, joka määrittää kunkin erillisen alueen tarkemman tutkimustarpeen. Rakennuttaja tai kaupunki ei voi määrittää muinaisjäännöksen sisäisen alueen mahdollista tutkimustarvetta.

Kokonaisuudessaan Tornion kaupungin ja Keminmaan kunnan rakennusjärjestysehdotuksessa on museon näkemyksen mukaan hyvin tuotu esiin kulttuuriympäristö ja miten sen erityisten arvojen säilymistä edistetään rakentamisessa ja korjausrakentamisessa.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut arkeologisen kulttuuriperinnön osalta arkeologi Hanna Puolakka.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Tornion kaupunki
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto